

Raport
Ocena Zajęć Dydaktycznych
Wydział Prawa i Administracji
rok akademicki 2020/2021

przedłożony raport bazuje na elementach struktury
wprowadzonej Zarządzeniem Rektora nr 255 z 18 listopada 2020 r.
i zgodnie z nim uwzględnia dane na tle wyników poprzednich pomiarów

Uwaga!

Koordinatorom Wydziałowym udostępniono dane w nowym układzie, ujmującym także dane historyczne. Dane ogólne dotyczyły zwrotności porównujących jednostki i jej zmiany w czasie. Udostępniono także dane umożliwiające porównanie jednostek, w których pracownicy prowadzą zajęcia na wydziale, i wreszcie dane dotyczące indywidualnych pracowników, także w ujęciu historycznym. Poinformowano także, że zestawienie dotyczące przedmiotów pozostaje w przygotowaniu, z uwagi na prace w dziekanatach dotyczące przyporządkowania przedmiotów do studentów w cyklach rozliczeniowych.

W niniejszym raporcie wykorzystano także w ograniczonym stopniu dane z indywidualnych raportów oceny zajęć dydaktycznych pracowników.

I. CZĘŚĆ INFORMACYJNA

Uwaga!

Pomiar opiera się na spektrum ocen od 1 do 5, przy czym 1 odnosi się do opinii „całkowicie się nie zgadzam”, natomiast 5 - „całkowicie się zgadzam”. Możliwe jest także udzielenie pozostającej poza punktacją odpowiedzi „nie mam zdania”.

1/ ODSETEK RESPONDENTÓW - WPiA – 20,27% (przy średniej uniwersyteckiej 10,97% - wszystkie jednostki; jednostki dydaktyczne UMK: średnia 11,01%).

W badaniu za rok 2019/2020 wynik WPiA wyniósł 21,35% (przy średniej uniwersyteckiej 11,34%), za rok 2018/2019 - 19,08%, w roku akademickim 2017/2018 – 23,73%. Należy podkreślić, że wskazane dane odbiegają w niewielkim stopniu od odnotowanych w raportach w poprzednich latach z powodu przyjęcia innego systemu zliczania danych.

Wydział Prawa i Administracji znalazł się tym samym na 7 miejscu spośród 23 jednostek podlegających ocenie w br. (na 6 wśród jednostek dydaktycznych, na 5 spośród wydziałów). Na pierwszym miejscu w kategorii odsetka respondentów w aktualnej ocenie Akademickie Centrum Kultury i Sztuki „Od Nowa”, na dalszych odpowiednio: Wydział Nauk Historycznych, SPNJO, Wydział Humanistyczny, Wydział Nauk o Polityce i Bezpieczeństwie, Wydział Matematyki i Informatyki. W poprzedniej ocenie WPiA zajęły 8 miejsce na 22 jednostki, w roku akademickim 2018/2019 był 10-ty na 21 jednostek, w 2017/2018 – 3 na 23 jednostki.

Zwraca uwagę fakt, że odsetek respondentów na WPiA spadł, co odwróciło istniejący od 2 lat kierunek wzrostowy. Należy przywrócić się responsywności ankiet dotyczących poszczególnych pracowników, co może dać wgląd w realizację przez nich zobowiązań do udzielenia pełnej informacji na temat uzupełniania ankiet podczas końcowych zajęć. Zobowiązanie takie, co najwyraźniej należy przypomnieć, wynika z przepisów przyjętych przez Wydziałową Radę ds. Jakości Kształcenia.

2/ OGÓLNA OCENA ZAJĘĆ: średnia WPiA: 4,71 (średnia UMK: 4,62)

W badaniu za rok 2019/2020 średnia ocena WPiA wyniosła 4,70, w roku akademickim 2018/2019 wyniosła 4,66; w roku akademickim 2017/2018 – 4,63.

3/ WYBRANE KOMPONENTY OCENY ZAJĘĆ:

- 1. Osiągnięte efekty kształcenia -- średnia WPiA: 4,66** (w roku akademickim 2019/2020 - 4,65 2018/2019 - 4,60; brak dostępnych danych za 2017/2018; 2016/2017 - 4,56). **Średnia UMK: 4,57**
- 2. Ocena prowadzącego -- średnia WPiA: 4,74** (w roku akademickim 2019/2020 - 4,73; 2018/2019 - 4,71; brak danych za 2017/2018; 2016/2017 - 4,66). **Średnia UMK: 4,65**

4/ ŚREDNIE OCENY WEDŁUG JEDNOSTEK (nowy element ujęcia)

Jednostki z odpowiednio najlepszymi ocenami dydaktycznymi za rok akademicki 2020/2021 r.
(wyniki do miejsca uwzględnienia trzech Katedr z WPiA UMK):

- Katedra Dydaktyki i Mediów, Instytut Nauk Pedagogicznych – 5,0

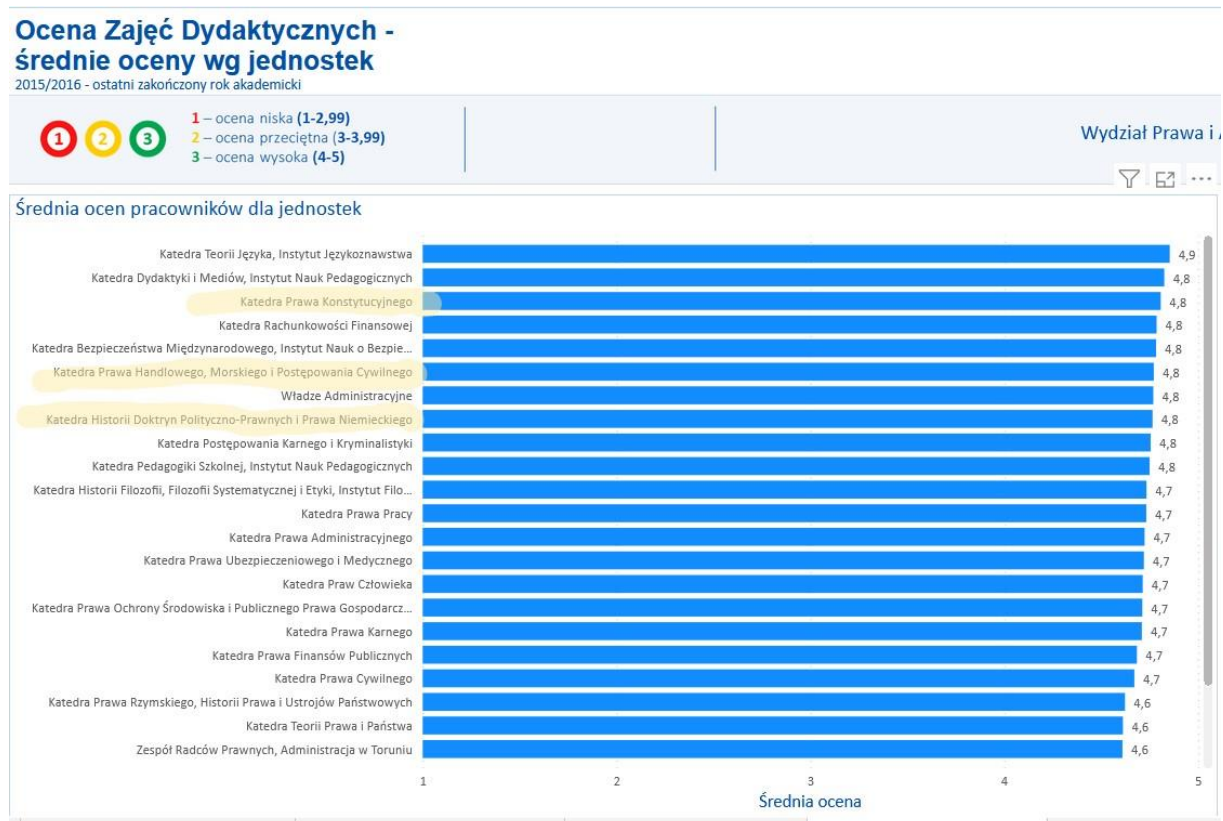
- Katedra Rachunkowości Finansowej – 4,9
- Władze Administracyjne (?) - 4,9
- **Katedra Prawa Konstytucyjnego- 4,9**
- Katedra Bezpieczeństwa Międzynarodowego, Instytut Nauk o Bezpieczeństwie – 4,9
- Katedra Teorii Języka, Instytut Językoznawstwa - 4,8
- **Katedra Historii Doktryn i Prawa Niemieckiego – 4,8**
- Katedra Historii Filozofii, Filozofii Systematycznej i Etyki, Instytut Filozofii – 4,8
- **Katedra Prawa Pracy – 4,8**

Jednostki z odpowiednio najniższymi wynikami za rok akademicki 2020/2021 r.:

- **Katedra Prawa Cywilnego – 4,7**
- **Katedra Teorii Państwa i Prawa – 4,6**
- **Katedra Prawa Międzynarodowego i Europejskiego – 4,4**

Przy ocenie należy uwzględnić, że niektóre katedry spoza UMK są reprezentowane przez pojedynczych pracowników, stąd wyniki te nie są odpowiednio miarodajne. Zdaniem Pełnomocnika, w analizie należy uwzględnić w szczególności jednostki funkcjonujące na WPIA.

Ogólny odzwierciedlony w ankietach wynik jakości pracy dydaktycznej katedr według ankiet (układ od 2015/2016 - obecnie) prezentuje się jak poniżej (zaznaczono trzy jednostki z WPIA z najlepszym wynikiem):

W zestawieniu **nie zwizualizowano** jednostek z odpowiednio najniższą systematycznie uzyskaną ocenami, tj. **Katedra Prawa Międzynarodowego i Europejskiego (4,6)**, Katedra Zarządzania Przedsiębiorstwem (4,6) i Katedra Ekonomii (3,7).

Należy zaznaczyć, że obecny sposób prezentowania danych umożliwia wgląd porównawczy w wyniki pracowników poszczególnych jednostek. Należy rozważyć możliwość udostępniania danych prezentowanych w ten sposób zainteresowanym Kierownikom Katedr w celu lepszej ewaluacji pracy dydaktycznej pracowników.

5/ Ocena prowadzącego - pięciu najwyżej ocenionych nauczycieli akademickich (przy pominięciu pojedynczych wyników licznosci ankiet)

- 1. Dr hab. Anna Moszyńska, prof. UMK – 4,99 (także w czołówce najlepszych wykładowców WPiA UMK od 2015)**
- 2. Dr Urszula Król – 4,99**
- 3. Mgr Dominika Zawadzka-Klonowska – 4,97**
- 4. Dr Jagoda Jaskulska – 4,95 (kolejny rok w zestawieniu najlepszych nauczycieli, podobnie w czołówce najlepiej ocenianych wykładowców WPiA UMK od 2015 r.)**
- 5. Dr Tomasz Kucharski – 4,95 (w czołówce najlepiej ocenianych wykładowców WPiA UMK od 2015 r.)**

W analizowanym roku najwyżej ocenieni pracownicy reprezentują większość stanowisk akademickich (do tej pory grupa ta była całkowicie zdominowana przez magistrów i doktorów, tj. asystentów i adiunktów).

Wśród grupy najlepiej ocenianych wykładowców w ujęciu od 2015 (uwzględniając tylko stałych pracowników wydziału z odpowiednią zwrotnością ankiet) wskazać należy poza już wymienionymi także mgr Aleksandrę Głowczewską i dra Michała Ziemiaka. Podkreślić należy, że kilku pracowników Wydziału od lat uzyskuje bardzo wysokie noty dydaktyczne, łącząc umiejętność prezentowania wiedzy z wysoką kulturą osobistą, a ich zajęcia podsumowane są długą listą wyłącznie pozytywnych komentarzy. Należy rozważyć **uhonorowanie przez władze dziekańskie pracowników uzyskujących najlepsze wyniki dydaktyczne w danym roku w sposób, który świadczyłby o dostrzeżeniu przez wspólnotę wydziałową wysiłku włożonego przez te osoby w pracę dydaktyczną.**

Na podstawie dodatkowych ustaleń Pełnomocnik chciałaby wskazać, że skróciła się w porównaniu z poprzednimi latami lista przedmiotów, w przypadku których ocena zajęć dydaktycznych wyniosła poniżej 4,0. Przypomnieć należy, że w zeszłym roku akademickim wdrożono procedurę programu naprawczego wobec pracowników, którzy uzyskali niesatysfakcjonujące oceny zajęć. W ogromnej większości programy takie przyniosły oczekiwany skutek, jednak nie we wszystkich przypadkach.

6/ WYBRANY KOMPONENT OCENY: ocena prowadzącego

1. Właściwy poziom kultury osobistej prowadzącego - **średnia WPIA: 4,83** (w roku akademickim 2019/2020: 4,82; za rok akademicki 2018/2019: 4,78; za rok akademicki 2017/2018: 4,75)
2. Dostępność prowadzącego dla studentów /konsultacje/- **średnia WPIA: 4,80** (w roku akademickim 2019/2020: 4,79; w roku akademickim 2018/2019 także 4,79; w roku akademickim 2017/2018: 4,76)
3. Przygotowanie prowadzącego do zajęć - **średnia WPIA: 4,79** (w roku akademickim 2019/2020: 4,79; w roku akademickim 2018/2019: 4,76; w roku akademickim 2017/2018: 4,73)
4. Efektywność wykorzystania czasu przeznaczonego na zajęcia- **średnia WPIA: 4,68** (w roku akademickim 2019/2020: 4,68; w roku akademickim 2018/2019: 4,63; w roku akademickim 2017/2018: 4,58)
5. Sprawiedliwość oceny wystawianej przez prowadzącego - **średnia WPIA: 4,68** (za ubiegły rok akademicki: 4,68; za rok akademicki 2018/2019: 4,64; w roku akademickim 2017/2018: 4,60)
6. Sposób realizacji zajęć (jasność i zrozumiałość prezentacji) - **średnia WPIA: 4,65** (za ubiegły rok akademicki: 4,64; za rok akademicki 2018/2019: 4,59; za rok akademicki 2017/2018: 4,55)

WPIA nieco poprawił lub utrzymał rezultaty z poprzedniego roku.

7/ WYBRANY KOMPONENT OCENY: Ocena osiągniętych efektów kształcenia

1. Realizacja programu zajęć ujętego w sylabusie - **średnia WPIA: 4,71**; w roku akademickim 2019/2020: 4,71; w roku akademickim 2018/2019: 4,65; w roku akademickim 2017/2018: 4,61)
2. Umożliwienie osiągnięcia efektów kształcenia zawartych w sylabusie za pomocą treści i sposobu prowadzenia zajęć - **średnia WPIA: 4,65** (w roku akademickim 2019/2020: 4,64; w roku akademickim 2018/2019: 4,60; w roku akademickim 2017/2018: 4,56)
3. Ocena wartości zajęć („to były wartościowe zajęcia”) - **średnia WPIA 4,64** (w roku akademickim 2019/2020: 4,61; w roku akademickim 2018/2019: 4,56; w roku akademickim 2017/2018: 4,52)

WPIA nieco poprawił lub utrzymał rezultaty z poprzedniego roku. Największa różnica *in plus* dotyczy oceny wartości zajęć.

8/ Informacja o stanie realizacji rekomendacji zadeklarowanych w zeszłorocznym raporcie:

W 2021 r. Wydziałowa Rada ds. Jakości Kształcenia przyjęła dwie uchwały odnoszące się do ocen zajęć dydaktycznych. W Uchwale 1/RJK/2021 przyjęła przedłożony przez Pełnomocnika Raport Oceny Zajęć Dydaktycznych. W Uchwale 2/RJK/2021 Rada sformułowała szereg zaleceń kierowanych do poszczególnych podmiotów.

Wydziałowy Koordynator został zobowiązany do przeprowadzania spotkań informacyjnych w szczególności ze studentami I roku, podczas których prezentować ma średnie wyniki ocen dydaktycznych uzyskanych przez pracowników WPiA UMK, widok ankiety, przedstawiać sprawozdania z działalności Wydziałowej Rady. Studenci mieli także uzyskać w ten sposób możliwość wyrażenia postulatów co do kształtu ankiety i sposobu jej przeprowadzenia. Z uwagi na trwające warunki pandemiczne nie zorganizowano takiego spotkania na żywo dla szerszej grupy studentów; także spotkania wprowadzające dla studentów I roku zostały ograniczone do absolutnie priorytetowych kwestii.

Pewnym ekwiwalentem były otwierające zajęcia z technologii informacyjnej dla studentów I roku prawa i administracji, podczas których wykładowcy (w tym Wydziałowy Koordynator) podczas prezentacji systemu USOS pokazywali moduł ankiet i sposób prezentacji wyników, zachęcając do ich wypełnienia i podkreślając ich anonimowy charakter. Koordynator porozumiewał się ze studentami także drogą mailową, przypominając o informacjach JM Rektora o otwarciu ankiet i załączając linki do materiałów publikowanych na stronie wydziałowej, co także stanowiło realizację zaleceń Wydziałowej Rady ds. JK.

W ubiegłym roku akademickim Koordynator zgłosił w każdym tygodniu dodatkowy dyżur, umożliwiający kontakt w sprawach dydaktyki (uchwała stanowiła o jednym dyżurze w miesiącu). Wobec nikłego zainteresowania, obecnie spotkania umawiane są indywidualnie, by termin dopasować do potrzeby osoby zgłaszającej wątpliwości do Koordynatora. Możliwe jest także przeprowadzanie indywidualnie umówionych spotkań za pośrednictwem MS Teams.

Na kierowników katedr nałożono obowiązek cyklicznego monitorowania procesu dydaktycznego prowadzonego przez pracowników i przeprowadzenia dodatkowych hospitacji zajęć w przypadku pracowników, których OZD wykazały nieprawidłowości. Kierownicy mają także informować pracowników o docierających sygnałach dotyczących nieprawidłowości np. w formie informowania o przebiegu zajęć, formach zwracania się do studentów itp., a także niezwłocznego informowania władz dziekańskich o przypadkach niesubordynacji pracowników związanej z prowadzeniem zajęć lub przypadkach niepożądanych zachowań. W celu realizacji tych zaleceń, Wydziałowy Koordynator po analizie rocznych danych przekazuje Przewodniczącemu Wydziałowej Rady ds. Jakości Kształcenia notatkę służbową, identyfikując zajęcia, których przebieg w świetle ocen i komentarzy nie był prawidłowy.

Na mocy Uchwały Wydziałowej Komisji wobec pracowników uzyskujących niezadowolające wyniki wdrażany jest program naprawczy. Wydziałowy Koordynator informuje kierowników katedr o wynikach oceny jakości kształcenia zatrudnionych w katedrach pracowników (Dziekana Wydziału w przypadku kierowników katedr), jeśli ocena poszczególnych zajęć dydaktycznych wyniosła poniżej 4,0 i zobowiązuje ich do przekazania w terminie do 15 marca 2021 roku informacji zwrotnej o podjętych działaniach naprawczych, następnie informuje o przebiegu procesu Radę.

Program taki został przeprowadzony po raz pierwszy w 2021 r. Zastosowane działania naprawcze wedle informacji zwrotnej Kierowników Katedr przyjęły zróżnicowany charakter: m.in. poproszono pracowników o wyjaśnienia, zawierające elementy samooceny i uznano je za satysfakcjonujące, przekazując szczegóły Koordynatorowi/ na spotkaniach z pracownikami dokonano korekty sylabusów i omówiono sposoby ulepszenia przedmiotowych zajęć. Ocenic należy, że początki programu przyniosły satysfakcjonujące rezultaty – w ogromnej większości osoby nim objęte poprawiły swoje wyniki. Na

kilkanaście przypadków jedynie w odniesieniu do dwóch osób nadal zasygnalizowano w ankietach nieprawidłowości w procesie dydaktycznym. Podkreślić też należy, że Komisja Oceniająca, która przygotowała oceny pracownicze w 2021 r. dla ponad 70 pracowników naukowo-dydaktycznych WPIA, w każdym przypadku wnikliwie kontrolowała oceny OZD i w kilku przypadkach sformułowała konkretne zalecenia dotyczące wybranego aspektu aktywności dydaktycznej.

Należy wreszcie nadmienić, że - podobnie jak we wcześniejszym roku - zrezygnowano ze współpracy z pracownikami z innych jednostek UMK, którzy uzyskali niesatysfakcjonujące oceny dydaktyczne, prowadząc zajęcia powierzone im na WPIA. Zmiana wykładowców w niektórych przypadkach przyniosła bardzo pozytywne skutki – m.in. nowy wykładowca bardzo krytykowanego w poprzednich latach przedmiotu ekonomicznego uzyskał w roku akademickim 2020/2021 bardzo wysokie noty i pochwalne komentarze.

CZĘŚĆ II - Identyfikacja istniejących problemów oraz rekomendowane działania:

9/ Opis podstawowych problemów wymagających działań:

W świetle tegorocznych danych ujętych w raporcie ocenić należy, że jakość zajęć dydaktycznych na WPIA nie tylko nie spadła, a w przypadku kilku komponentów oceny nawet się poprawiła. Zanikło wiele sygnalizowanych wcześniej problemów związanych z organizacją zajęć online (m.in. słaby i utrudniony kontakt z wykładowcą, nadmiar materiału do samodzielnego opracowania itp.), co dowodzi wdrożenia się pracowników w formy takiej pracy dydaktycznej. Istnieją powody do umiarkowanego optymizmu, niemniej zidentyfikowano kilka problemów.

Niepokojącym objawem jest obniżenie (nie tak znaczne) zwrotności ankiet dydaktycznych. Nie można przyjąć wyjaśnienia, że ma to związek z formą zajęć online, ponieważ podczas obu semestrów zajęć dominującą formą była forma synchroniczna, podczas której wykładowcy mieli swobodną możliwość przypomnienia o opcji wypełnienia ankiet oceniających zajęcia. Co więcej, zachęcać trzeba także do komentowania; komentarze dają dodatkową, choć nie zawsze spójną informację o konkretnych problemach z zajęciami. Szczególnie trudna jest sytuacja, w której studenci konsekwentnie oceniają przedmiot nisko, lecz nie identyfikują żadnych konkretnych problemów.

Stosunkowo nieliczne w ankietach za rok 2020/2021 są uwagi na temat niewłaściwej formy komunikacji wykładowcy ze studentami, choć takowe pojawiają się. W kilku przypadkach wyrażono uwagi na temat niewłaściwej organizacji zajęć (niezgodność z sylabusem, opóźnienia w realizacji zapowiedzianego materiału, przedłużanie zajęć, niejasne lub spóźnione informowanie o zakresie i terminie zaliczenia). Podkreślić należy, że studenci zdecydowanie preferowali zajęcia synchroniczne. W kilku przypadkach negatywnie oceniono przebieg zajęć online od strony technicznej (słaba jakość połączenia, szумы i hałasy, także generowane przez wykładowcę przekładającego notatki, brak reakcji wykładowców na zgłaszane powyższe problemy itd.)

Bardzo ograniczony charakter miał kontakt Koordynatora z przedstawicielami Samorządu Studenckiego.

10/ Rekomendowane działania usprawniające:

Odpowiedzią na spadek responsywności może być jedynie akcja informacyjna, skierowana równoległe do pracowników i studentów Wydziału. Kierownicy katedr, zgodnie z zaleceniami Wydziałowej Komisji, zobowiązani są do przypominania pracownikom o obowiązku zachęcenia studentów na ostatnich zajęciach do wypełnienia ankiet. Koordynator musi z kolei zintensyfikować działania informacyjne wobec studentów, działając także w porozumieniu z samorządem Studenckim i za pośrednictwem mediów społecznościowych.

Należy przypomnieć pracownikom, że stosunkowo dobrą jakość zajęć online mogą zapewnić przez prowadzenie zajęć zdalnych z budynku wydziału, korzystając także z wydziałowych, udostępnianych po rezerwacji na portierni laptopów. Rozważyć można także przygotowanie pokoju ze szczególnie dobrym sprzętem audio-video (z czym wiązałby się zakup mikrofonu, profesjonalnych słuchawek, ew. innych interaktywnych narzędzi) na potrzeby prowadzenia zajęć przez pracowników nie posiadających wyposażenia odpowiedniej jakości. Takie stanowisko pracownicy mogliby też rezerwować na potrzeby zdalnego udziału w konferencjach.

Wydziałowy Koordynator uznaje za konieczne powtórzenie zaleceń Rady, sformułowanych w Uchwale 2/RJK/2021, w szczególności dotyczących zobowiązań Koordynatora do identyfikacji nieprawidłowości i koordynowania procesów naprawczych (w tym ustalenie harmonogramu na 2022 r.). Należy także zintensyfikować współpracę Koordynatora z Kierownikami Katedr, w szczególności, gdy dostępne są obecnie łączne dane dotyczące Katedr/ pracowników Katedr, także w ujęciu historycznym.

Zastosowane instrumenty naprawcze przyniosły satysfakcjonujące rezultaty. Jednak rozważyć należy zastosowanie także miękkich środków, umożliwiających podniesienie kwalifikacji dydaktycznych pracowników – np. organizację szkoleń z zakresu właściwej komunikacji (choćby w porozumieniu z Uniwersyteckim Ośrodkiem Wsparcia i Rozwoju Osobistego oraz Studencką Poradnią ds. Równości). Zwrócić należy uwagę na fakt, że studenci, którzy rozpoczną zajęcia w 2022 r., to grupa młodzieży doświadczona wszelkimi trudnościami okresu pandemicznego; badania dotyczące jej dobrostanu psychicznego (Pyżalski 2021, raport Fundacji dajemy Dzieciom Siłę 2020) muszą napawać głębokim niepokojem.

Koordynator zobowiązuje się także do utrzymywania kontaktu z szerszą grupą studentów. Być może w drugim semestrze roku akademickiego 2021/2022 możliwe okaże się spotkanie ze studentami na żywo, jeśli nie – zorganizowane zostanie spotkanie online, podczas którego zaprezentowany zostanie najnowszy raport OZD.

W świetle doświadczeń związanych z procedurą oceny pracowniczej warto sformułować zalecenie, by Kierownicy Katedr, przygotowujący oceny swoich pracowników na potrzeby tego procesu, przywiązywali odpowiednią wagę także do komponentu dydaktycznego, w tym w szczególności do

wyników OZD, informując o ewentualnych działaniach podjętych w ich kontekście w okresie podlegającym ocenie.

Jak już wspomniano w raporcie, władze dziekańskie mogłyby rozważyć ustanowienie instrumentów związanych z uznaniem najlepszych dydaktyków, np. w postaci dodatków motywacyjnych, przyznawanych corocznie tym kilku wykładowcom, którzy uzyskali najwyższe oceny i wiele pochwalnych komentarzy.

Anna Tarnowska
Wydziałowy Koordynator ds. Jakości Kształcenia